

Mestratge i art en pedra

JOSEP
GIRONÈS

ESCRITOR

En els últims anys han proliferat diferents tipus de fundacions, la majoria de les quals es dediquen a activitats que van encaminades a afavorir diversos àmbits culturals, econòmics i socials, tot i que també cal reconèixer que unes poques són de dubtós benefici cívic.

La Fundació el Solà, amb seu a la Fatarella, és una entitat sense ànim de lucre que, des de la seva creació el 1999, es dedica a estudiar, conservar i divulgar el patrimoni cultural, social i antropològic que representen els diferents tipus de construccions rurals edificades amb la tècnica de pedra col·locada en sec.

Però no només això, ja que disposa d'una biblioteca i un ampli centre de documentació que compta amb mitjans escrits, fotogràfics i audiovisuals amb dades de la Fatarella, la Terra Alta i les comarques veïnes. A més, la fundació organitza exposicions, presentacions literàries, conferències, publicacions i cursos de formació.

Un dels primers encerts de la Fundació el Solà fou emplaçar la seva seu en un magnífic edifici datat a l'any 1726, situat al carrer Solà, a l'interior del nucli històric del poble.

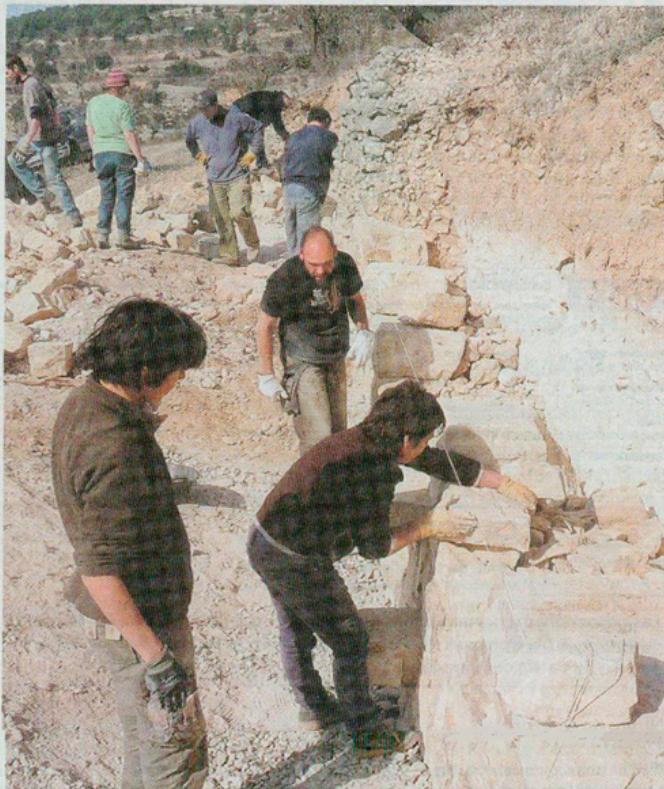
La casa, que dona al Vall d'Estudi i al carrer del Solà, formava part de la muralla pobre que constituïa el perímetre defensiu de la població a l'edat

mitjana. Com a mostra de la trajectòria històrica de l'edifici, a la porta del carrer del Solà s'hi pot veure un picaporta que conté alguns elements propis dels templers: una branca d'olivera, la creu patent i l'estel exalobulat.

Al llarg de la seva trajectòria, des de la Fundació el Solà s'ha impulsat la restauració de diverses construccions de pedra seca: cabanes, marges, cisternes... i espais tan emblemàtics com una finca situada a la partida de Canyerets, en la qual es pot veure tot un conjunt d'arquitectura rural, com cabanes dotades a l'interior amb lleixes i prestatges de pedra, amb voladus exteriors i terra plantada amb lliris de Sant Josep com a sistema natural de impermeabilització de l'edifici; un aljub amb la seva pica de pedra picada, la teulada de lloses i elements naturals pel filtrat de l'aigua de pluja; sitis d'arnes que faciliten l'obtenció de mel; una era...

Actualment, la Fundació el Solà organitza un curs de pedra en sec, en el qual i a partir de classes teòriques i pràctiques, trenta-dos alumnes es familiaritzen amb el món de la pedra posada en sec, de la mà de persones tan expertes com Gatano Blanc, de ca Gironès, i altres components de l'empresa especialitzada La Brigada. Les classes, planificades entre el 28 de gener i el 24 de març, serviran per formar persones en una feina ben concreta, però en l'àmbit més pràctic s'aprofitaran per restaurar els portells dels marges que queden just al davant del Casal, un dels espais més vistosos i vistsos del poble.

Si tot va com caldria, ben aviat els alterosos marges que aguanten les pendissos terres situades a cara-sol del poble tornaran a lluir d'allò més, amb una imatge que projectarà, alhora, l'art tra-

dicional de la pedra posada en sec i la bona traça de la Fundació el Solà en la restauració d'elements tradicionals en els quals intervé la pedra.

A més, els alumnes que participen al curs coneixeran una bella feina provinent del passat que té una bona acceptació en el present i força projecció professional de cara al futur.

Definitivament, aquestes construccions de pedra, bastides inicialment

com elements pràctics, no poden amagar el mestratge amb el qual foren bastides.

Són enginyers sortits de les mans d'uns homes amb fortes conviccions, persones que massa sovint es deixaven molts anys de vida en la feina per tal de llegar als seus fills finques en producció ben amargenades, en una tasca de gran impacte visual que, en alguns casos, els ha immortalitzat artísticament.